

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja kot priloga „SLOVENCU“ sveder vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan pozrej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opravištvu „DOMOLJUBA“ Vodnikovcove ulice št. 2. — Namanila se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 22

V Ljubljani, 15. novembra 1894.

Letnik VII.

Kaj je novega po svetu?

Poslanci v **državnem zboru** bodo zborovali do 10. dec. Novega posebnega dosedaj niso sklenili. Nekateri so predlagali, naj bi se sitnosti, ki so sedaj združene z živinsko soljo, zmanjšale; v vsakem okraju naj bi bila po jedna potrjena prodajavnica. Prav bi res bilo, da bi se v tem marsikaj preuredilo. — Že kakih dvajset let so se poslanci pečali s tem, da bi preuredili **kazenski zakon**. Sedaj je srečno izgotovljen načrt, o katerem se ravno posvetujejo, toda tudi ta mnogim ni všeč. Štajarski konservativni poslanec Hagendorfer je povdarjal, da mora kaznence čutiti, da je kaznovan in zato se mora uvesti zopet telesna kazen. »Po mojih mislih je krivično, tako je dejal, če takega, ki samo zato, da bi bil zaprt, kaj kaznjivega stori, in drugim škoduje na časti, premoženju in življenju, kar meni nič tebi nič spravijo v kaznivnico in ga tam po njegovi želji iz žepov davkoplačevalcev redé. — Marsikateri bi se ne navadil krasti, če bi vedel, da se bo vselej seznanil z leskovko. Drugi bi ne bil ljudem v nadlego in bi ne begal leno po svetu, če bi ga bili o pravem času nekam namazali. Mnogo tepežev in celo ubojev bi se odstranilo, če bi vsacega, kedor pri tepežu rabi kak nož ali kaj takega, na klop položili in ga brez zanašanja namlatili«. Zdravo jedro je v teh besedah, toda naš »omikanje« čas, ki celo učitelju prepoveduje potrebno strogo kazen, tega tako brž ne bo hotel umevati. — Naš poslanec P o v š e se je potegnil za planinske pašnike, da se namreč ne sme kmetom na škodo izvrševati gozdni zakon. — Državnemu zboru se je predložil zakon proti krošnjarjem. Poslanec Klun se je pri ti priliki potegnil za tiste, ki krošnjarijo z domačimi izdelki, s suho robo, z lonci itd. Tudi za Kečevanje je izpregovoril v obrambo. Novi zakon bo najpreje prete-

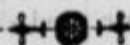
saval poseben odsek, katerega načelnik je izvoljen naš poslanec Klun.

Slovensko katoliško društvo za radoljiški okraj bo imelo v nedeljo dné 18. t. m. svoj prvi društveni shod v Kropi. Govorniki bodo razpravljali obrtno in kmečko vprašanje.

Na **Nemškem** je odstopil kancler Kapri vi in na njegovo mesto je poklical cesar kneza Hohenlohe, ki je sicer katoličan po imenu, toda po svojih dosedanjih dejanjih hud nasprotnik cerkvenim pravicam. Dobra sta si bila z znanim odpadnikom Döllingerjem. Poleg tega se ve tudi to o njem, da zelo drži s Prusi. Sedaj je mož že star; težko bo kaj boljši, nego je bil.

Na **Ruskem** imajo novega carja. Vseh svetih dan popoldne ob četrtna dve je izdihnil Aleksander III. svojo dušo. Bil je popolnoma udan v božjo voljo; goreče se je pripravljaj na smrt in pobožno je prejel svete zakramente. Dasi je bil razkolnik, vendar je v tem dal lep vzgled vsi svoji državi, pa tudi nam, da so vsi ljudje, tudi najmogočnejši med nami, kakor kaplja na veji in varni samo v božjem varstvu. Sedaj caruje njegov 26-letni sin Nikolaj II. V svojem prvem razglasu govori o miru. Bog daj, da bi obveljale njegove besede! Mi bi poleg tega najbolj želeli, da bi se pokazal pravičnega tudi svojim katoliškim podložnikom.

Japonci in Kitajci se že pomirujejo. Kitajci so odnehali. Ker so Japonci mnogo bolj vsprejemljivi in imajo že veliko naših običajev, zato se jih morda poslužuje božja previdnost, da bo po njih razširila Kristusovo vero med nesrečne poganke narode. Misijonarji bodo gotovo lažje delovali, koder bodo Japonci gospodarili, kakor pod odrvenelimi Kitajci.

Ustanovni shod slov. katol. društva za kamniški okraj.

Vstanovni shod, ki ga je »Domoljuba« napovedal, se je res vršil v nedeljo 28. oktobra v Kamniku. Vstanovni shod, t. j. shod, pri katerem se društvo ustanovi ali na noge postavi. Taka društva — naj se že imenujejo katoliško-politična, slovensko-katoliška, katoliško-delavska ali kakorkoli — je priporočal I. slov. katoliški shod v Ljubljani. Res se je od takrat že več takih društev osnovalo; v Ljubljani imajo katoliško-politično in katoliško-delavsko, v Novem Mestu katoliško-politično društvo za okrajna glavarstva Novo Mesto, Krško in Črnomelj, v Vipavi za vipavsko dolino, na Gorenjskem za radoljski okraj, in zdaj naše za celo kamniško okrajno glavarstvo. Na slovenskem Štajerskem imajo štiri, na Koroškem eno za vse Slovence v deželi. Želeli je, da bi se več krajev dobilo enaka društva in upamo, da se bo to polagoma tudi zgodilo.

Toda čemu ta društva? Tega časih ni bilo! — Ali, dragi moj, časih še marsikaj ni bilo, kar sedaj je in brez česar bi sedaj, ko smo se navadili, skoro ne mogli več živeti. Časih ni bilo železnice, ni bilo telegrafa in ni bilo sto in sto drugih reči, ki nam sedaj prav dobro služijo. Časih, dragi moj, tudi ti nisi »Domoljuba« bral, še mislil nisi na to, da bi kedaj celo svoj časnik imel. In sedaj ga imaš in ga bereš z veseljem in morda še prav težko čakaš, da pride nov list. Nov čas nam je marsikaj novega, dobrega in slabega prinesel. In prinesel nam je tudi vse polno društev. Društva vsepovsodi in za vsako reč! V združenju je moč. Česar eden ne doseže, doseže jih več, če se skupno poprimejo. To naši nasprotniki dobro vedo; in ker se oni združujejo v slabe namene, moramo se tudi mi v dobre, sicer nas bodo prehiteli in pohodili.

Taka je dandanes z društv. Kaj tedaj prav za prav hočejo katoliška društva? — Vsevprek se toži sedaj o slabih časih. Kdo še tega ni slišal? Kdo že ni sam tožil? Res, ne brez vzroka! Slabi časi v verskem, slabi v gospodarskem ali gmočnem oziru. Vera hira, razuzdanost rase, denarja manjka, plačila velika, zaslužki slabi, žito brez cene! To je huda! Vsi želimo, da bi bilo bolje; toda, kako bolje? Samo od sebe ne! Boljši časi se nam ne bodo prišli ponujati; le še vedno slabše bo, če ne bomo nič storili za izboljšanje. Kako pa tedaj, ali bo novo društvo morda svojim udom denarje delilo? To vprašanje stavimo zato, ker vsakdo išče gotovo kaj dobrička pri društvu, v katero se zapiše. To bi bilo sicer dobro in gotovo je, da bi potem naše društvo veliko udov imelo. Toda, dragi prijatelji, kje bomo pa denarja vzeli? Saj ste rekli, da ga povsod manjka! Sicer bi pa s tem zdatno in trajno ne bilo pomagano. Kaj koristi zamašiti eno luknjo, ako si voda vedno nova pota dela, skozi katera vhaaja. Mi moramo poiskati vzrok ali vir, iz katerega neprenehoma priteka hudo k nam. Ta vir moramo zamašiti, pred ne bo bolje. In velja nekako

Gospodova beseda: Človek ne živi samo od kruha, ampak od vsake besede, ki pride iz Božjih ust. Letos n. pr. je vojaški minister že zopet rekel, da boče imeti štiri milijone več za vojsko. In poslanci so mu potrdili, da le. Drugo leto zopet štiri milijone in vsako leto najmanj štiri milijone, kdaj bo tega konec in kam bo to prišlo? In kdo jih bo plačal? Plačali jih bodele vi, moji bralci; seveda ne vseh, pa na vsakega bo prišel primeren porcijonček. Slabim časom so krivi slabi nauki, slabe misli, slabi nazori, slaba načela, ali kakor hočete. Ti so dobili na svetu veljavo in vpliv na vse javno življenje, na postavodajanje; in nasledek tega je, da je svet zabredel v tak stan, da vse kliče po rešitvi. Voz nam je zagazil v blato, da ne more ne naprej, ne nazaj. Kdo ga bo izpeljal? — Po tistem potu, po katerem se je zašlo v zlo, mora se tudi nazaj. Če so bili krivi nauki vzrok nesrečam, ki tarejo človeško družbo, bodo temu odpomogli zopet pravi nauki — nauki katoliški. Cerkev katoliška je bila že stokrat v stran pehana in zaničevana, pa stokrat so jo zopet nazaj klicali, naj pomaga. Tudi sedanjí čas že priznavajo močje, kakor n. pr. laški prvi minister, zakleti sovražnik papežev, Crispi, da jo je s svojo modrostjo tako zavozil, da ne upa izpeljati brez — cerkvene pomoči. To pa ne gré tako naenkrat. O tem velja stari slovenski rek: Jablane, hruške in druge cepé, cepi v mladosti za stare zobé! Morda jih ne boš niti sam vžival, ampak še-le tvoj sin. A če si bodo ljudje tako mislili kakor tisti osel, ki je dejal: »Kaj meni za to, če po moji smrti trava rase ali ne«, potem nam bo nazadnje res še trave manjkalo. Če tedaj katoliška društva tudi denarja ne vsipljejo ljudem, vendar delajo na to, da se polagoma vse razmere naše izboljšajo in vsak moč je dolžan pridružiti se takim in tudi po svoje pripomoči k boljši bodočnosti. Katoliška misel mora zopet svet prešiniti in prekrvasiti, laž in goljufija se morata umakniti, resnica priti k svoji veljavi in časti! Zato se morajo ljudje sami zavedati, da so katoličani. To je torej eden prvih namenov katoliških društev: buditi katoliško zavest. Spečemu človeku lahko storiš, kar hočeš; ko se pa enkrat ljudstvo zbudi, ne bode pustilo več, da bi liberalci pometali z njim. Kdor pa le čaka in gleda, odkod mu bodo začele leteti pečene piške v usta, ostal bo vedno — lačen. Delati je treba!

Drugi namen naših društev je: poučevati ljudi o raznih važnih zadevah našega časa. Da vam pojasnim! Letoánje poletje so naenkrat prišli iz Ljubljane v Kamnik nekí najeti in plačani ljudje, naložili nekaj ljudi delavskih stanov skupaj, jim začeli popisovati njih žalostni stan itd. in konečni sklep je bil, da morajo zahtevati le osem ur dela na dan, pa več plače. Lepo vas prosim, kdo ne bo tega rad slišal: delal boš malo, plačan boš obilo! Ni čuda, če so jim nekateri res verjeli; modrejši so pa dejali,

da ta reč ne gré tako hitro. Takih rečij pa se naše dni sliši več po svetu, posebno po mestih. Ljudje nekaj slišijo in ne vedo, kaj naj bi si mislili. Treba je, da imajo zanesljivega svetovalca. In tak jim je katoliško društvo.

Politična katoliška društva imajo tudi še druge namene: pospeševati gmotni in duševni, sploh vsakoršni napredek našega ljudstva, braniti narodne in politične pravice slovenskega naroda. Politično društvo ima tudi namen skrbeti za dobre volitve. Kdo nam kuje postave? Kdo dovoljuje davke? Ljudje božji, vi sami, in morda tega še vedeli niste! Kakoršne volite poslance, take imate postave! Dokler ljudje tega ne izprevidijo, ne bo bolje.

Glejte no, kako sem se zapisal in vendar nisem še nič povedal, kako je bilo v Kamniku na shodu. Ali ne prej treba, da veste, za kaj se gre. To velja ne-le kamniškemu okraju, ampak vsem. Star nauk modroslovja je: Česar ne poznam, tega ne poželim, po tem ne vprašam. Poznati je treba!

Naš shod tedaj je bil lep. Zborovalna soba je bila natlačeno polna. Meščani so se vdeležili prav v obilnem številu, tudi iz okolice jih je bilo dosti. Občudovali smo gorečnost mnogih kmečkih móž, ki so od daleč prišli v pozni noči in blatni cesti se vračali na dom, pa so se vendar zadovoljne in zadosti odškodovane čutili za težavno pot. Le iz nekaterih krajev smo jih pogrešali. Zborovanje je pričel domači dekan, preč. gosp. kanonik I. Oblak s prijaznim pozdravom vsem udeležencem. Predsedoval je moravški dekan, preč. gospod Tomaž Kajdiž, ki je v uvodnem govoru vabil navzoče k tesnemu združenju in krepki borbi za katoliško stvar. Potem sta govorila gospoda dr. Ivan Šušteršič, odvetnik v Ljubljani in dr. Ignacij Žitnik, kurat na ljubljanskem gradu in deželni poslanec. Prvi je zavračal trditve in ugovarjanja liberalne stranke, razvijal in dokazoval pravičnost naših načel in zahtev. Dr. Žitnik je v obširnem govoru razpravljal, kako se je iz liberalizma razvil socializem in anarhizem, to se pravi z domačimi besedami: kako je iz krivih nauk o neomejeni prostosti prišlo tako daleč, da na svetu res ni več prave prostosti; na eni strani preveliko bogastvo in oderuštvo, na drugi revščina

in nezadovoljnost, v kateri si mnogi hočejo pomagati s surovo silo, z ropom in morijo, z ognjem in mečem, in preté pogin celi človeški družbi. Ta govor je ljudem zelo ugajal.

Na to se je navzočim razložil vzrok ustanovitve društva, njega potreba, namen in sredstva. Društvo bo dosegalo svoj namen s spisi in shodi. Čez leto bomo napravljali po večjih farah okraja podučne shode, za Kamničane pa bodo ob nedeljah zvečer društveni večeri, pri katerih se bo skrbelo za poduk in razvedrilo. Pri vsakem društvu se mora tudi nekoliko plačevati, da se poravnajo troški. Brez tega tudi pri nas ne more biti. Društvo bo imelo svoje dohodke, seveda pičle, ali udje vendar ne bodo imeli nobenih posebnih izdatkov zaradi društva. Kako bo to šlo, to je naša skrb. Vsak ud bo plačeval društvu 80 kr. na leto, zato mu bo društvo dajalo »Domoljuba« zastonj. Treba bo tedaj samo »Domoljuba« pri društvu naročiti, mesto v Ljubljani in ob enem boš postal ud našega društva. Da pa ne bo treba vsakemu posebej naročati, bo v vsakem večjem okraju (fari) en poverjenik, kakor za družbo sv. Mohorja, ki bo to reč oskrboval. Vsak poverjenik bo skušal nabrati vsaj 20 naročnikov »Domoljuba«, ki bodo prihajali pod enim zavitkom in naslovom, ker se s tem zmanjšajo troški razpošiljanja in društvo priščiplate nekaj krajcarjev za-se. Prosimo tedaj tudi dosedanje naročnike »Domoljuba«, da bi odslej — ako niso morda že doslej tako ravnali — dobivali list po tem potu. Dasi se morda komu imenitno zdi, da pride časnik na njegovo ime, mora človek darovati to veselje, vedoč, da podpira dobro stvar. Poznamo fare v drugih krajih, kjer prihaja na ta način na stotine »Domoljuba« med ljudi. — Konečno obeta naše društvo svojim udom še eno dobroto, namreč za vsakim umrlim udom se bo v domači farni cerkvi opravila in oznanila ena sv. maša na troške društva.

Tako tedaj je z našim društvom. Zdaj pa sodite, če ni pravična reč! Želimo tudi drugim krajem, zlasti mestom, kjer še kaj takega nimajo, da bi kmalu dobili. Ljudstvo katoliško — na noge! Z združenimi močmi za resnično in pravično stvar! Bog blagoslavljaljaj naše delo!

Kaj je novega po Slovenskem?

Iz Planine. (Po volitvah). Ne morem si kaj, da ti ne bi, dragi »Domoljub«, sporočil nekoliko o volilnem gibanju v naši občini, ko je šlo za izvolitev sedmerih móž, ki naj bi šli 30. okt. v Postojno izbirat deželnega poslanca. Ko smo izvedeli, da konservativna slovenska stranka, h kateri spada č. duhovščina, priporoča za to častno mesto g. Fr. Modica, ki je skušen v kmetijstvu in gospodarstvu ter sploh razumen móž in ob enem veren katoličan, smo hoteli take može v Postojno poslati, kateri bodo g. Modicu dali glasove, ne pa liberalcu Arkotu, o katerem se nemore trditi, kar smo zgoraj rekli o

g. Modicu. Pa če bi bil še tako izveden in zgovoren, mu nismo mogli zaupati; že zato ne, ker so se tu pri nas z vso silo zanj potegovali taki ljudje, katerim odrekamo veljavnost v tem oziru. Kdor ne zna družih vzrokov navesti, kakor zabavljice proti duhovščini: »čemu boš s f.... držal, kaj pa imaš od f....«, ta bo pri kmetih, ki v gospodih duhovnih častimo od Boga poslane namestnike in učnike, hentano malo opravil. Beseda duhovnikov nam pač tudi v politiki velja desetkrat toliko, kakor beseda vsacega družega; učenosti, skušnje in ljubezni do ljudstva jim ne manjka. Naj mar tacim za-

upamo, ki jih nikdar v cerkvi ne vidimo? Kdor ni Bogu zvest, tudi sicer ni zanesljiv. —

Zato smo k volitvi prišli v velikem številu in glasovali za take moše, ki bi volili za poslanca gospoda Modica. In ko so liberalci iz ničevih vzrokov prvo volitev zastran dveh izvoljencev ovrgli, smo se znašli še v večjem številu na volišču in ostali pri prvi besedi. Steli smo 75 glasov, liberalci pa 35, pa se izmed teh Janez Turk iz Lazov ni bil opravičen, ker ni on posestnik, ampak je njegovi lani umli oče istega imena mlajšemu sinu Francetu, ki je bil pri vojaki, zapustil premoženje. Volivec Andrej Kuslan je ugovarjal zoper opravičenost Janeza Turka, toda komisija, v kateri so sedeli sami nasprotniki, mu je vkljub temu prisodila volilno pravico, zato ker je bil njih barve. Tako ravnanje ni pravično in si je bomo dobro za ušesa zapisali. Zdaj vsaj vemo, s kom imamo opraviti in upamo, da bodo pri prihodnjih volitvah drugi mošje na stolih v komisiji sedeli.

Veseli smo dobljeni dvojni zmagi je bilo veliko. V prijazni družbi nam je le prehitro pretekel dan. Priprosto moč je kar sproti zložil nekoliko vrstic o propadu liberalcev in o nekem agitatorju kakó je po stopnjicah letal, da bi si bil skoraj vrat zlomil, kar se je z velikim smehom pelo po znani narodni melodiji.

Zavezo smo storili med sabo, tudi prihodnjic vselej voliti le dobre katoliške mošje in poslušati svoje duhovne pastirje. Upamo, da nas bodo tudi vrli Rakovci tako izvrstno podpirali kakor sedaj. Vse za vero, cesarja in domovino!

S Štajerskega. Presviti cesar so darovali za popravo minoritske cerkve v Ptuj 100 gl. — Blag g. Pet. Majdič, posestnik parnega mlina pri Celju, je v svoji poroki podaril župni cerkvi v Celju 100 kron in revešem 300 kron. Bog ohrani blagega dobrotnika. — Društvo »Kmetovalec« je priredilo 28. okt. v prostorih g. Hausenbühlerja v Zalcu malo sadno razstavo, ob enem svoj občni zbor z zabavo. — Od 28. — 31. okt. so bila v duhovnici v Mariboru razstavljena razna cerkvena oblačila, katera je oskrbela prelepa družba vednega čiščenja presvetega Rešnjega telesa. Oblačila se razdele ubogim cerkvam. — V nedeljo dne 31. okt. so v Podsedri, na poti na Staro goro, blagoslovili nove in prelepe slike sv. križnega pota. — Na več krajih okoli Celja je neka potovalna družba predstavljala Kristusovo trpljenje. Trdi se sicer, da so se predstave vršile dostojno, vendar je predmet sam tako svet in vzvišen, da se skoraj ne spodobi, da bi ga predstavljale osebe, ki se bojda niso povsod najbolj obnašale. — Novo pošto so dobili 16. okt. pri sv. Bolfanku v Slov. Goricah. — Vojaska šola za enoletne prostovoljce c. kr. konjice se je prestavila z Maribora v Varaždin. — Glede množine se je letos v Haložah pol manj vina pridelalo kakor lani. Most je dober in se je prodajal liter po 20 — 28 kr. — Cesta iz Lač v Solčavo bo kmalu dodelana. — Blizu Fürstenfelda v

srednjem Štajerskem so našli nedavno v nekem drevesu blizu opekarne 67 ponarejenih petdesetakov. Misli se, da so ta ponarejen denar skrili Italijani, ki v opekarni delajo. — Čim bolj se bližamo hladni zimi, temveč delajo. — Čim bolj se bližamo hladni zimi, temveč »masne robe« pripeljejo v Maribor znani »špeharji« s Ptujkega polja. Zadnjo soboto je bilo 30 vozov obloženih s svinjskim mesom in špehom. — V Trbovljah sta se ponesročila 2 rudokopa, ker so se vžgali plini v jami. — Dne 17. okt. je umrl v središču g. Mat. Kočevar brat znanega že pokojnega domoljuba dr. Štefana Kočevarja. — V Celju se je obesil gostilničar in posestnik Franc Celestin. Revež je bil bojda bolan na umu. — V nadžupnijski cerkvi v Konjicah je neki uzmovič izpraznil 2 nabiralni skrinjici. Tatu imajo že pod ključem. — V Apačah na Dravskem polju je med žganjepivci nastal prepir in tepež. Franc Zorko je bil tako ranjen z nožem, da je kmalu potem umrl. Nesrečno žganje! — Dne 18. okt. se je v Mariboru ustrelil podčastnik Julij Götzhaber, rodom Korošec. — Č. g. Ant. Lednik je dobil župnijo v Ločah, č. g. Henrik Verk pa župnijo Videm, č. g. Ant. Mojtišek je prestavljen k sv. Jurju ob Štavnici. — Proti slovensko-nemški gimnaziji v Celju so se izrekli občinski mestni zastopi v Mariboru, Ptuj, Radgoni, Brežicah, Slovenjen Gradcu in celo v Gradcu in Ljubnem na gor. Štajerskem. Ali ni to smešno? Nemci, ki se razun Boga nikogar ne boje, imajo tolik strah pred slovensko-nemško gimnazijo! — Občinski odbor trga Šostanj je sklenil odslej vsem uradom le slovenski dopisovati in tudi od vseh uradov le slovenske dopise zahtevati. Ziveli! — Na Vidmu je nova cerkev že toliko dodelana, da se v njej opravlja služba božja. — V Črešnjicah nad Vojnikom bodo zidali novo šolo za 6450 gl. — Prva dela za zgradbo »Narodnega doma« v Celju so se že začela. Pri kopanju zemlje so našli stare mramornate spominke in raznovrstno opeko iz rimskih časov. — Na frančiškansko cerkev v Nazaretu so dobili krasno sobo sv. Frančiška in se dobijo 2 sobi sv. Ludovika in sv. Elizabere. — Na Paki se je osnovalo društvo presv. Srca Jezusovega za zidanje nove župnijske cerkve sv. Martina. Milostljivi knezoškof so podarili 100 kron. — V cerkvi sv. Alojzija v Mariboru sta 66. oo. jezuita Doljak in Tomazetič vodila sv. misijon od 1. — 11. t. m. Dne 15. t. m. se začne sv. misijon pri sv. Martinu pri Vurbergu in 25. t. m. pri Devici Mariji na Vurbergu. — Novo lepo pošto poslopje na Stolnem trgu v Mariboru se je 29. okt. otvorilo. — V Ormoškem okraju se je letos sicer nabralo malo vina, a dobro. Prodajalo se je 20 — 30 kr. liter. — V Leitersbergu pri Mariboru so 28. okt. trije malopridneži viničarja Karola Deš-a — ker jih je tožil, da so grozdje kradli — z noži tako ranili, da je čez nekaj ur umrl. — Pri Mariji Snežni je v tepežu Franc Kopin svojega brata Antona tako z ного sunil, da je kmalu potem umrl.

Listek.

Železnični čuvaj.

Spisal G. P. Danilevskij.

Pri neki ruski železnici je živel kot čuvaj stari dosluženec Emilijan. Prostor njegove službe je bilo železnično ogibalšče na konci večjega mesta. Stanoval pa je v bližni stražni hiši z ženo Avrino in sinčkom Vasilijem, ki je bil vesel in živ fant. Emilijan se je bil oženil pred sedmimi leti z mlado seljanko in živel je redno. Poprej je bil vdan žganju, pa ko se je oženil in je dobil dobro mesto pri železnici, se je poboljšal. Precej časa je ostal mož beseda, pa pred kratkim je zopet začel pijančevati, — toda le na skrivnem, ne morda iz žalosti ali da bi se mu bila vrnila prejšnja navada kot železna srajca, temveč le kakor je rekel, da bi okusil nekaj veselih trenutkov in radi družbe.

Prestrašena žena ga je prosila in opominjala. — Ne bodi tako! — dejala mu je, ko se je zopet spozabil, — glej plačo zapijaš, zdravje podkupuješ, če bo tako šlo zapuješ kmalu vse — tudi lastno vest.

•Kaj te to briga, — zadri se je nanjo Emilijan. — Bog mi je dal sina, pa kakšnega! Vzraste in preživi tebe in mene. •

Pa Bog ne daj, da bi ti zmesal v pijanosti železnična znamenja! Velika nesreča bi se zgodila ... koliko nedolžnih ljudi bi uničil!

•Ne bodi nespametna! • — odvrnil je mož: — Pijan veš, da se ne bom silil na železnico.

Žena se je kar tresla strahu. Emilijan je govoril včasih, ko je bil globljeje pogledal v kozarec, v spanju čudne reči: tu je videl v stražni hiši množico kač in krastač, kakor bi lezle po tleh in po oknih; tu se mu je zopet sanjalo, da ga gledajo gnjusne hudobe z rozički iz vseh kotov, iz zapečja. Prebudivši se je pljuval in lovil take fantastične slike z roko, kakor muhe. Včasih se je Emilijan zopet spametval. Obiskaval pridno cerkev, ogibal se krčme in bral življenje svetnikov.

Vasilij je dopolnil šest let. Bil je lep dečko. Vsi so ga občudovali. Avrina je hodila v mesto na delo, prala je v bogatih hišah perilo. Iz svojega zaslužka je kupila Vasiliju kapico in čevlje na visokih opetnicah. Emilijanu se je zamalo zdelo, da ga je žena prehitela — in je kupil svojemu jedinčku rudečo volneno srajco in baržunaste hlače; fant se je oblekel, bil je kakor naslikan.

Pred praznikom Vnebohoda ni imel službe paznik Emilijan. Pri krčmi je zagledal botra, železničnega nadzornika, pogostil ga in sam se je zopet spozabil. Vnelo se je v njem zopet hrepenenje po žganju, zdelo se mu je, da bi ga celo morje izpil; pa premagal se je. Zvečer je prišel domov, žena je kuhala. Nabasal je pipo, izpuščal cele oblake smrdečega dima in se začel nositi nad ženo.

•Moj sin! • dejal je: •poglej ga! bi ne bil tak, ko bi ga jaz ne izrejal. Ti nič nisi vredna. Škoda, da sem to vzel ... Tako je šlo naprej, kakor večkrat gre po hišah pri prepirih, in konec je bil, da je paznik začel ženo poditi od hiše.

Emilijan se je razsrdil. V očeh se mu je zaiskrilo. •Torej ne boš molčala! • zavpil je razkačeno: •ti se povzdiguješ nad mene? Ven iz moje hiše! Jaz ti pokazem, ti! •

•Ali zakaj, Emilijan? To je nepošteno! •

•Zato ... Jaz sem glava vsega, jaz! Ukazal sem — pa zdaj se poberi! •

•Kam pa hočem iti, zdaj po noči, pomisli vendar? •

•Kamor hočeš, zgubi se mi, sicer —. •

Avrina se je začela jokati.

•Pri policijski ravnateljici smo zadnjič že vse oprale; pri lekarnikovi se bo pralo še-le pojutrajšnjem: kam hočem iti v taki temi? •

•Ven pravim, ne ugovarjaj! • zapeketal je z nogami, •ne pojdeš li sama, spodim te s polenom! •

Avrina je še britkeje zaplakala; videla je, da z trdovratnežem nič ne opravi. Obrisala si je solze, spravila nekaj obleke v zavozljaj, zaprla peč, vzela kosček kruha, prekrizala na zapečju spečega Vasilija ter odšla v mesto.

•Da bi jo —! • kričal je Emilijan skoz vrata za ženo, ter nadaljeval: Sedaj se hoče še povzdigovati! Vzel sem jo nehvaležnico v cunjah, zdaj bi rada hodila le v svili, ukazovala, opominjala in zmerjala bi rada. Bil je že čas, da gre, sina si sam vzgojim po svoje.

Napočila je noč ... Pijanost ga je še bolj premagovala. V temi so ropotali mimo njega dolgi tovorni vlaki, dimniki od velikih parostrojov so puhali ognjene iskre v črno noč; ostro, ušesa boleče piskanje ga je hotelo oglušiti. Kadil je, gledal v daljavo, zatisnil je oči ... V njegovi domišljiji so se mu prikazale zopet razne prikazni. Prikazal se mu je neki suh, častitljiv starček z dolgo sivo brado, o katerem je bral pred kratkem v življenju svetnikov. Spomnil se je, kako se je tisti bogoljubni mučenik rešil v arabski puščavi in kako je prišel nekdo k njegovi skalni votlini proseč ga, da odvali kamen od vhoda. •Odpri! •, prosil je jokajoč glas: •Pusti, pusti me noter, starec, lev dere za menoj, hoče me raztrgati; brez obleke sem, mraz mi je, pa že tretji dan sem brez jedi. • — Starček je prižgal in odvalil kamen: vstopila je žena nepopisne lepote. Pa starček je zažgal grmovje ter položil roko na ogenj; koža se mu je pekla, kri je kapljala v ogenj, smrad je napolnil skalno pečino; — pa starček-puščavnik je vedno molil, vedno klical Boga na pomoč: •O Bog! ne vpelji me v skušnjava; temveč reši me hudega —. • Naenkrat se mu je prikazal v megli angelj, belolasen, kakor lilija, odpeljal hudega gosta, krasotico — ki je bil sam zlodej, in rešil starčka.

Emilijan se je prebudil: •Kakor mene, kakor mene! Tudi mene zlodej skuša ... Ne grem, ne bom več pil! ... •

Prekrižal se je.

•Ko Vasilij vzraste • premišljeval je dalje, naučim ga pisati in brati in boter ga pošlje na upravne stroške v železniško šolo. Oj, Vasilij bo gospod! Da, neumni

zenski se ne more izročiti taka stvar, samo nam, ker nam je vsled zaslug naklonjeno predstojništvo. Vasilij bo ključavničar, kurjač in naposled strojevodja, bo vodil vlak in iz hvaležnosti bo skrbel zame do konca dnij. Pa kaj mati? Naučila je sina le moliti... Molitev je sicer dobra stvar, pa ne živi nikogar...

Emilijan je vzdihnil.

»Pa vendar je res, da se je fant od nje naučil lepo moliti; vse mogoče molitvice zna: za odvrnitev nesreče, težke in nagle smrti... Naučila je sina — pa vendar nazivlje moža pijanca, ne spoštuje ga, nesramnica... Ali sem pijanec? Od vseh slug prvi in glavni sluga! Pa zdaj, če me bo kdo skušal, ne bom več, ne bom pil... Raje sežgem roko na ognju, kakor oni svetnik, več je ne pokusim pijače, nikdar več...«

Emilijan je vstal, da se poda v stražno hišo. Pogleda proti mestu. V daljavi za železničnim nasipom je žarelo kakor rudeče oko okno mestne krēme.

»Hm, je še prezgodaj; pri krēmarju so še gostje, gotovo moji znanci«, preudarjal je — moram pogledati, pa le tako, naj se jezi in hujuje, nalašč bom šel, pa le pogledat. Naj se joka, vražja baba! Dolžila me je, — človek ne sme zastoj trpeti!«

Emilijan je šel zopet v krēmo. Našel je pri mizi vse znance — mazača vagonov, soseda čuvaja, prejšnjega mornarja in čuvaja drv. Izpil je jedno četrtinko in drugo, naposled imel je je Emilijan toliko pijače v sebi, da ni vedel, kako je prišel domov. Zopet se mu je sanjalo o krastačah, kačah in arabski skalni pečini. V strahu je iskal besed, da bi molil, pa ni mogel.

Zjutraj ga je zbudil Vasilij.

»Oče, oče!« ponavljal je fant — nadzornik je vas že večkrat klical!

Emilijan je vstal. Danilo se je ravno. Umil je Vasilija, oblekel in nasitil z včerašnjo kašo. Pa pri tem se je gibal tako nevretno, polil mu je srajčico z vodo. s česalnikom mu je pa pulil mehke kodre tako bolešno, da se je ubogi Vasilij kar jokal — pa vendar je bil zadovoljen, da ga je oblekel.

»No tako bo že slo! brez ženskega jezika!« Nato je opomnil sina, da moli.

Vasilij je zmolil »Oče naš« pa »Češčena si Marija« in prosil, da bi smel z drugimi vaškimi otroci v bližnji brezov gozd.

»Kaj pa imate tam?«

»Mlade kavke, oče, na brezi, celo gnezdo jih je!«

»Zakaj pa greste tako zgodaj?«

»Fantje pravijo, da so zdaj same v gnezdu, — stare kavke so se razletele po živež.« Pusti me, kavke so bile prej majhne in gole, zdaj so pa že večje ter imajo perje.«

»No pojdi, Bog te spremlja!« rekel je Emilijan, na drevo pa nikar ne lazi, da ne strgaš obleke.

»Ne bom, ne bom« klical je Vasilij in bežal v božjo naravo. — Emilijanu pa se je zdelo, da čuje neko piskanje kakor pri vlakcu, zato je hitel k čuvajnici.

Na desni se je belil oblak dima, počasi se je bližal iz nasipa tovorni vlak. Ravno nasproti ogibališču, na

drugi strani železničnega tira gnali so gonjači goved; za njo so drobile ovce, še dalje po stezah so drdrali tovorni vozovi in korakali posamezni pešci.

»Zakaj se žene vse k železnici?« mrmral je Emilijan držeč v jedni roki trobento, z drugo tiščec znamenje. — Lokomotiva zagrmí, in vas vse razpodi nad rednik — brzovlak!

Za železničnim tirom, nad brezami je vzletel roj kričečih kavk. Emilijan se je spomnil na Vasilija.

»Ni prav, da sem mu dovolil.« No, vsaj ga koj pokličem, brž ko odrda tovorni vlak.

Od leve strani pa v tem trenutju zasliši nepričakovano drugo, močnejše piskanje. Emilijan se začudi, da se že bliža od mesta kurirni brzovlak.

»Zaspal sem, presneti maček!«

V daljavi v megli so se glasile piščalke čuvajev, ki so bili bližje mestu; zatrobil je tudi Emilijan v znamenje, da je prosta pot, in sam bistro gledal na levo proti najbližjemu mostu. Kurirni vlak je bil že na mostu.

Toda zopet gotovo brez vzroka, se je ponavljalo tam od leve piskanje. Emilijan je prijel zopet za znamenje, po katerem se vlaki na ogibališčih prestavljajo iz enega tira na drugi.

»Oho, razumem!« mislil je: »strojevodja meni, da sem pijan!« Motiš se, ti grdoba ti, pa se ti nalašč ne zmotim. Vidim vse dobro kakor na dlani; tamle od desne prihaja tovorni vlak s premogom; ima le jedno pot, ti pa drugo...

Pa svarilno piskanje ni jenjalo. Vlak iz leve strani je letel po nasipu kakor veter naprej.

»Zakaj to piskanje? Kaj pa je?« Emilijan je bil ves zmeden; — zakaj vedno piska, zakaj se ne ustavi, če je kaj nevarnega?

Pogleda doli na železničen nasip, pa ostrmi. — Tovorni vlak se je tudi valil proti brezam. Tam za ogibališčem, na koncu brezovega gozda, kamor se je tudi tovorni vlak od nasproti bližal, je zagledal strojevodja kurirnega brzovlaka na železničnem tiru nekaj živega; ni vedel, kaj je to in zato je dajal svarilno znamenje.

»Kaj je to? Moj Bog, moj Bog! — zavpil je ustrašeni Emilijan.

Na železničnem nasipu mej dvema vlakoma je zagledal nekaj rudečega, gibalo se je mej sinami. Emilijan spozna z nepopisno grozo rudečo srajco svojega sina Vasilija.

»Skoči nastran!« hotel je zavpiti, pa ni mogel. — Ne, on bi se vstrašil, spodtaknil pa padel pod kolesa! — ta misel je spreletela kakor iskra v Emilijanovi duši: — pa kako bi ga resil, kako?

Le jedino sredstvo, — obrniti znamenja, da bode kurirni vlak, speljal na iste sine, kjer se vozi tovorni vlak. — Ne, potem bosta skupaj zadela; nastala bi grozna nesreča, velik greh bi imel jaz na vesti! — pa kaj, ako tega ne storim, povožen, razmlinčen je moj sin... In ali ni vse dovoljeno, da rešim sina?...

Manjkalo je še nekaj sekund... Emilijan se je vpri že z nogo ob znamenje, kurirni vlak je ropotal iz

leve strani, nekaj sto korakov oddod, drdraje čez kamenit most, za katerim je stal Emilijan. Dim od tovornega vlaka, ki se je bližal od desne strani, padel je na breze in šine, v sredi katerih je še vedno migljala rudeča Vasilijeva srajca. Otrok je nazadnje sam spoznal pretečo mu nevarnost. Za trenutje se je ustavil, skočil na desno, skočil na levo in spodtaknivi se padel na obraz ravno med šine.

— Oče nebeški, presveta božja Porodnica! ... Avrina! — kje si? Odpusti mi, moja draga, prosi Boga! — zasepetal je v smrtni boleti Emilijan.

Še jedna sekunda ...

Bled kakor stena, postavil se je po koncu in šepetal: — Zgodi se karkoli ... Vasilij v božjih rokah, znamenja ne smem spremeniti, preveč bi bilo ljudij nesrečnih. Kurirni vlak je dirjal mimo tovornega. Grozovito vpitje iz obeh parostrojov se je razlegalo v daljavo. Vrsta železničnih vozov je prevozila z gromovitim ropotom kraj, kjer je ležal mali Vasilij.

Oba vlaka sta se ustavila. Emilijan je bežal brez oddiha naprej proti brezam. Ni imel časa premisljati, zakaj so se ustavili vagoni, zakaj so se nakopičili konduktjerji in kurjači pri železniškem tiru.

Kje je, za Kristusove rane, kje? kričal je ubogi Emilijan: — pustite me, dragi ljudje; naj ga pogledam ... Mora biti razdrobljen na koščke! ... Avrina! nočem več živeti ... Pijanec nima druge poti, kakor — grob!

Emilijan je hitel po progi naprej, padel je večkrat, naposled je prišel vendar do zbrane množice. Kje je moj Vasilij? Ali je živ ali mrtev? ... Tam v sredi je pa sedel z mlado kavko v roki, jokaje in debelo gledaje, njegov sin Vasilij.

»Živ, živ!« zavpil je radosti Emilijan in ga je vzdignil: — sinček moj, ljubček moj, ti si živ, ti si živ!

Emilijan je vzdigoval sina, ogledoval ga ter padel na kolena. Začel je moliti in hvaliti Boga. Vasilij je bil popolnoma zdrav. Padel je srečno ravno mej šine. Vlak je prevozil nad njim, ne da bi ga bil kaj poškodoval. Kolesa so mu odtrgala na čevlju jedino peto. Vsi so se čudili.

Oba vlaka sta zopet zapiskala in oddrdrala. Dolgo časa se ni mogel srečni oče spametovati. Gledal je strmo, prekrizaval sebe in sina in molil, molil vroče molitve, v zahvalo za čudežno rešitev.

»Ona je tebe rešila!« in vzela sina za roko.

»Kdo, oče?« vprašal je Vasilij ihteč.

»Mati! Nihče drug ... Zdaj pa bodeva šla k materi v mesto.«

»Ne, oče, mene je vrgla na tla neka bela, sveta podoba, katera se je pa kakor dim zopet izgubila ...«

Emilijan se je napotil v mesto. Vasilij je bežal z njim držaje še vedno v roki vjeto kavko.

»Vasilij! to ni lepo«, dejal je srečni oče, — »zakaj mučis božjo stvarco? — Spusti jo, naj zleti prosto, in se veseli sreče, kakor se je midva veseliva.«

Vasilij je pogledal začudeno očeta in spustil kavko, katera je koj veselo odletela v grmovje.

Mater sta našla z drugimi pericami pri vodi. Emilijan je šel naravnost k ženi.

»Odpusti mi, Avrina«, rekel je proseč jo pred vsemi zvedavimi ženskami: — »bil je na svetu stari pijanec, potepal se in ni živel, kakor zahteva Bog, pojediva v cerkev, — ti si rešila s svojimi molitvami sina, ti si rešila tudi mene.« — Na to je povedal, kaj se je zgodilo s sinom.

Vsi so priznali, da se je zgodil z Vasilijem čudež. Toda zgodil se je še drug. Odsihdob Emilijan več ne pijančuje, marveč zvesto služi Bogu, v prijaznosti živi s svojo ženo in skupno izrejata svojega sina v strahu božjem.

Podobe iz življenja.

(Dalje.)

18. Florijan Štular.

(Životopisna črtica.)

I. Florijanova mlada leta.

V Kokri je umrl 24. septembra letošnjega leta neznamen, a vendar nenavaden mož, ki se je pisal Florijan Štular, ljudstvo mu je pa reklo »stari šomašter«. Pisalec teh vrstic ga je dobro poznal, ker je občeval z njim deset let. Zato lahko napiše nekoliko o njegovem življenju: rajnemu v spomin, in marsikomu, ki bode to bral, v zabavo in spodbudo.

Rodil se je pri Suhodolniku pod Grintovcem v župniji kokerski dne 28. aprila 1821. Bil je menda jako živahen deček, gibčen in poskočen, da malo takih. Vedel je za vsa ptičja gnezda in tudi orle je sledil, fantič je oblezel vse smerke, kjer je slutil veverice, preskakoval brez posebnega truda široko grmovje itd. V spoštovani in imoviti Suhodolnikovi rodovini imajo dober pevski posluš, pa tudi v tem obziru je vse prekosil. In ravno ta zadnja lastnost — veselje do petja — je bila mero-dajna za njegovo poznejše življenje.

Ko je bil Florijan 18 let star, starišem ni dal poprej miru, da se je šel učiti orglat. Oče se je temu upiral češ, naj se poprime fant kakega drugega dela, a mati se je potegnila za sina, in zmagala je njena ljubezen. Do sedaj je pasel Florijan očetove ovce po zelenih livadah, nastavljal je lisicam pasti in prinesel domu tudi kakega srnjaka ali divjo kozo, zanaprej bode vse drugače. Zvežejo mu culico, s katero se poda veselja poln iz kokerskih gora na široko polje doli v Šentjur pri Kranju k učitelju Praprotniku. Tukaj upa Florijan doseči svoj vzor, zato se izprehaja par let v »pasažah« na glasovirju, prisvoji si nekaj »viž« cerkvenih pesmij, priuči se tudi nekoliko nemščine in končana je glasbena omika. Ta poduk je stal vso njegovo doto, blizu 400 goldinarjev. In Florijan je bil vesel kakor malokdo, zakaj za cerkveno glasbo bi bil rad vse storil, za-njo vse žrtvoval.

II. Florijan nevarno zboli pa zopet ozdravi.

Ko pride Florijan z visoke glasbene šole iz Šentjurja domov pod Grintovec, kupi si od nekega znanca v Velesovem majhne orgle z lesenimi piščali za 10 gold. Par domačih volov je potegnilo instrument s ceste k

Suhodolniku. Ta ubogi instrument! Da bi bili videli, kako se je Florijan radoval nad njim in kako ga trpinčil z rokami in nogami »od zore do mraka, od mraka do dne!« Pa Suhodolnikovi so potrpežljivi ljudje in sosedov tudi ni nadlegoval, ker jih nikjer ni. Hišno poslopje stoji namreč med skalnatim obrobjem, od koder že ni daleč prehod v bistrisko dolino nad Kamnikom. Žalibog, da naš glasbenik ni imel nikogar, ki bi mu bil kaj pokazal. Ostal je pri tem, kar je znal, napredoval je le toliko, kolikor si je bil sam izumil, in izumil si tudi ni Bog ve kaj posebnega.

V tem Florijan nevarno zboli, ker dobi vročino. Ne vé se ali vsled glasbene spekulacije ali iz kakega drugega vzroka. Neznansko ga glava boli, huda vročina ga izprehaja, začne blesti. Vsi mislijo, da bode umrl, in že mu prižgó svečo za zadnjo uro. A naenkrat se obrne k svoji dobri materi, ki so stali pri postelji, in jih prosi z rahlim glasom, naj mu prinesejo njegovo novo obleko. Radi mu skažejo to zadnjo ljubav, preoblečejo ga praznično in položijo nazaj na posteljo. Florijanu se sedaj nasmehljajo ustnice, z roko kaže po stropu, toda povedati ne more ničesar. Potem zapre oči, sapa mu zastaja, krčevito stiska prste. Naenkrat zopet izpregleda in kakor nekoliko okrepcan začne pripovedovati, kako težko je plezal po strmih skalovju, kako je bilo lepo v nebesih, koliko je videl angeljev, kako so peli, godli, orglali in tudi njega so imeli med seboj v praznični obleki. Po tej bolešni prikazni se je začelo Florijanu bolj sati; vstal je zopet čez nekaj dni in okreval. Toda bolezen mu je zapustila neizbrisljiv sled — močno gluho! Gluh glasbenik! Ali ni to huda nesreča? O osoda trda in neumljena! Pa naš Florijan jo prenaša vdan v božjo voljo.

III. Florijan postane kantor in orglavec v Kokri.

Leta 1842 dobi Florijan prvič v roke debelo črno knjigo z rudečo obrezo, s pustim papirjem in s slabim tiskom. Zagledala je beli dan v Ljubljani leta 1808. Podaril mu jo je tedanji lokalist Matevž Slapnik z besedami: »Florijan, tukaj imaš ritual naše škofije, da mi bodeš pomagal v cerkvi peti.« To je za Florijana novo veselje. Poldrugo uro hoda od Suhodolnika do župnijske cerkve mu ni predaleč, vse stori iz vneme do svete reči in ne toliko zaradi majhne plače. Čuti v srcu, kar poje s cerkvijo, akoravno nima pojma o latinščini. Nič drugači ni bil v zadnjih letih. Ko zasede prostor v klopi pred velikim altarjem, tedaj se čuti in officio. Natakne naočnike, odpre knjigo in prepeva psalme, kakor da bi bil vse bogoslovne študije dovršil. »Beati pauperes spiritu, quia vestrum est regnum coelorum.«

Ravno o tem času, to je leta 1842, so kupili Kokerjani majhne stare orgle na Šmarni gori za 60 goldinarjev. Sprejeli so jih z zvonjenjem in s streljanjem. Florijan pomaga pri postavljanju. Prvo nedeljo se usede s posebnim ponosom k igralniku, ker se zaveda, kako imenitno službo opravlja Bogu v čast in vernikom v spodbudo. Nikdar mu ni žal niti za denar niti za čas, kar ga je porabil za učenje, vsaj se čuti v svetem poklicu. Grobšarjeve dekleta so bile takrat znane pevke (sedaj so stare mamice), vabi jih k vajam in še marsikaj dá iz

lastnega zepa, da jih ohrani pri dobri volji. Zraven tega je vsem vzgled lepega zadržanja. Med pridigo zvesto poslušaj, akoravno zaradi gluho le malo sliši; pri litanijah ima pa molitveno knjigo v rokah. Da bi ga hoteli posnemati vsi cerkveni orglavci!

IV. Florijanova stara leta.

Leto 1885 prinese našemu že 64letnemu Florijanu prevrat, kakoršnega se ni nadejal. Spozna, da bode moral v cerkveni glasbi kreniti na drugo pot. Žalosten je, ko se mu naredi velika črta nad njegovim sedanjim delovanjem. Dolgo časa mu ne gre v glavo, kaj je reforma cerkvene glasbe, kaj je cecilijanstvo, musica sacra in temu podobni izrazi. Pa njegovo pripravno srce za dober nauk srečno prestane tudi to poskušnjo. Loči se od tega, kar je toliko let ljubil, in poprime se, česar mu do sedaj ni bilo znano. Prepričan je, da se bode moral učiti postopanja vseh starih samostojnih glasov sele v poznih letih in da njegova okorna levica ni samo za toniko in dominantno, temveč še za kaj drugega. Kako izgubljen je mnogokrat dolgoletni trud, ako človek nima prilike do prave izobrazbe!

Florijan se torej začne iz nova učiti! Ker je leva roka skoraj otrpnela v igranju basovega ključa, treba je velike vstrajnosti in potrpežljivosti. Florijan vstaja zgodaj zjutraj, da domači nimajo miru v spanju. Znoj mu rosi lica in čelo, kadar pride na vrsto kaj bolj težkega. In premagal je srečno vse ovire!

Primadona na koru je bila do sedaj njegova hčerka Marijanica. Pomagali ste jej Trelčeva Micika in Slaparjeva Špela. Tudi tukaj se spremeni. Ustanovil se je mlad pevski zbor s šolskimi otroki. Stare nadušljive orgle se odstranijo, kor se razširi in postavijo se nove orgle. Florijan ne vé, kje se ga drži glava, ker kaj takega v Kokri ni pričakoval. Mislite si veterana obdanega z vencem cvetočih dečkov in deklic na vrhuncu slave! Menda si drugega ni želel, kakor da je izdihoval s starčkom Simeonom: »Nunc dimittis Domine servum tuum in pace!«

V. Njegovo zasebno življenje.

Ko je bil Florijan 28 let star si misli: Človeku ni dobro samemu biti. Zato si kupi v Spodnji Kokri majhno posestvo, oženi se pošteno in živi v lepi razumnosti s svojo zakonsko polovico do smrti. Rad se je pokrepčal s kozarcem vina ali s požirkom slivovke, pa pil ni nikdar čez mero. Orglanje mu je neslo samo 50 goldinarjev na leto. Da bi lažje živel, skuša si na različen način pomagati. Izuči se za silo mizarstva in dela lesene posode, križe za grobe in rakve za mrličke. Po zimi je opravljal tudi službo klavca pri kmetih, kjer je bil naprošen. Dobro je znal striči in briti, kadar ga je kdo potreboval. Pri vsakem delu je imel nekoliko dobička. Tako preživi s pridnimi rokami sebe in svojo družino. Zraven tega ne pozabi svojih dušnih potreb. Rad hodi k sveti masi in prebira doma knjige družbe svetega Mohora.

VI. Smrt.

Florijan je bil precej trdnega zdravja, pa prišla je bolezen, katera mu je za smrt. Učakal je let in to 73

je bila meja njegovemu zemeljskemu potovanju. Tožil je, da ga mrazi in bóde, da se mu vrti v glavi, kakor bi bil pijan. A ni bil pijan. Bolezen postaja hujša, pljučnica se hitro razširja, vnema pritisne do srca. Florijan prejme pobožno svete zakramente za umirajoče in potem zaspi v Gospodu. Oblečejo ga praznično kakor takrat, ko so mu v mladih letih v dragi rojstveni hiši pri Suhodolniku mati prinesli novo obleko. Pa takrat je zopet okreval, sedaj se ne prebudi več. Zunaj pred hišo v

mizarski delavnici zbijajo skupaj krsto, katera sprejme njegove zemeljske ostanke.

Pokopali smo ga 26. septembra letošnjega leta. Dragi čitatelj si lahko misli, da smo napravili slovesni pogreb možu, ki je bil čez petdeset let v cerkveni službi.

Oddahni se sedaj, stari pevec, po prestanem delu in poslušaj divne harmonije angeljskih zborov!

J. Podgrintovski.

Razne novice.

(Prošnja ocenjenim p. n. naročnikom Domoljuba.) Ker se toliko tisočev „Domoljuba“ pošilja po slovenskih deželah, se pri opravištvu zlasti ob novem letu obilo dela nakopiči, tako da gledé naročnine prav lahko nastanejo kake pomote. Opravištvo tedaj prosi, naj bi naročniki takoj ali pa vsaj tekom prihodnjega meseca blagovolili poslati svojo naročnino za l. 1895. Zagotovili si bodo s tem redno prejetje lista, opravištvu pa bodo delo ob novem letu zelo olajšali. — Naročnina naj se pošilja: Opravištvo „Domoljuba“ v Ljubljani, Vodnirove ulice šte. 2.

(Lep dar.) Društvu za zgradbo zavetišča in vzgojevališča v Ljubljani je darovala 100 glđ. ter izrečno kot ustanovnica pristopila občina Dednidol pri Višnjigori Stem plemenitim darom si vrla občina ni le svojega imena vpisala v spominsko ploščo dobrodelnega zavoda, marveč si je tudi prva med občinami dobila pravico v potrebi za svoje občane v tem zavodu iskati pomoči. Da bi le hotele ta izgled posnemati tudi druge občine, kmalu bi imeli v naši stolici zavod, kateri bode velike koristi, kakor za mestne tako za kmečke občine!

(Glasnik.) se imenuje nov list, ki bo izhajal vsak drugi in četrti četrtek v mesecu. Prva številka je že izšla 8. t. m. Namenjen je krščanskim delavcem. Naročnina stane 80 kr. na leto. Kedor se želi naročiti na ta zanimiv list, naj jo pošlje uredništvu Glasnika, Poljanska cesta št. 58.

(Bič proti pijancem.) Iz velikološke občine: V naši okolici je grd pijanec, ko pride domu, razgraja in pretepa svojo ženo. Ko nekega dne zopet po svoji navadi gre domu mimo neke vasi in strašno vpije in preklinja sosede in vse kar mu pride na misel, vzame nek krepak človek bič v roke in mu jih prav dobro nameče, da je stokajč šel proti domu. Zena ga je doma seveda s strahom pričakovala ali nič ni bilo hudega, bil je krotek, miren in od tistega časa nič več ni slišati od njega kletve in vpitja. Najboljše sredstvo za pijance je tedaj pač le dober jermenov bič.

(Čarovnica na gromadi.) V Biuniji na Laskem se je koncem preteklega meseca pripetila tale strašna dogodka: Na travniku blizu vasi so dobili dva mrtva otroka, katera sta se skoraj gotovo z volčjimi črešnjami zastru-

pila. Tolpa praznovernih prebivalcev — zlasti žensk — pa je obdolžila beračico Inferiore, da je otroka začarala. Nesrečnico so prijeli na trgu in jo vrgli na gromado, katero so hitro znesli skupaj. Le z največjo silo je župnik rešil nesrečnico, katera pa je za bila vendar toliko opečena, da bo težko okrevala.

(Kake mečan je bil pokojni ruski car.) Splošno so občudovali carjevo moč. Kamorkoli je prišel, povsod so morali železne stole pripravljene imeti, ker je večkrat lesene polomil. Tudi nastopna dogodbica nam spričuje carjevo nenavadno moč. Ko sta nekđaj prišla s carico pred vrata nekega mesta, podali so carju po stari navadi kruha in soli na cinastem krožniku, carica pa je dobila velik šopek, kateri je bil pa še moker, ker so ga predolgo z vodo močili. Gospa je imela belkasto obleko, zato šopka ni hotela sprejeti, da bi si obleke ne umazala. Kaj stori car? Hitro prime cinasti krožnik, ga prelomi in z jedno polovico ovije šopkovo držalo ter ga podá carici.

(Kineška cesarica — samomorilka.) Pred kratkim je v Shanhaju umrla mlada kineška cesarica. Pozneje se je zvedelo, da ni umrla narurne smrti, temveč da se je sama zastupila, ker jej je cesar v nekem domačem prepirlu priložil — zausnico.

(Névesta — morilka.) V Segedinu na Ogerskem so dobili 30. okt. v cestnem jarku umorjenega Antona Faragu. Preiskava je dognala, da je Faragu umorila njegova lastna nevesta Jul. Balasc. Zvabila ga je v svoje stanovanje, kjer mu je v družbi 8 šivilj vrgla zanko okoli vratu in ga zadavila. Truplo so potem nesle šivilje v cestni jarek.

(Testament mačje prijateljice.) Neka bogata angleska samica je zapustila v svoji poslednji volji svojej služabnici 8 mačkov. Dokler bodo mačice živele, dobivala bode služabnica za vsako na leto 120 glđ. da jih bode mogla pošteno preživeti. — Da glavni dediči teh mačjih legatov niso veseli — si lahko mislimo.

(Kaj ima človek najrajši.) V prvem letu svojega življenja človek naj bolj ljubi svojo dojilko. — V petem: svojo mamico. V desetem: šolskega pouka proste dneve. V šestnajstem: prostost. V dvajsetem svojo izvoljenko. V tridesetem: svojo ženko. V štiridesetem: svoje otroke. V šestdesetem: svoj mir. — V vsakej starostnej dobi pa najbolj samega sebe.

Tržne cene v Ljubljani

dné 10. novembra.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, m. st.	6	60	Speh povezan, kgr.	—	64
Reš.	5	10	Surovo maslo.	—	72
Jedmen.	5	20	Jajce, jedno	—	3
Oves.	5	50	Mleko, liter.	—	10
Ajda.	7	—	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso.	5	—	Teleče	—	68
Korusa.	6	50	Svinjsko	—	64
Krompir.	2	42	Kostrunovo	—	36
Leča, hktl.	10	—	Pisaneč	—	40
Grah.	10	—	Golob	—	15
Fijol.	9	—	Seno, 100 kgr.	1	96
Maalo, kgr.	—	90	Slama.	1	70
Maat.	—	66	Drva trda, 4 kub. mtr.	7	—
Speh svež.	—	56	„ mehks.	5	—

Loterijske srečke.

Dunaj, 3. novembra:	2.	49.	24.	67.	52
Gradec, 3. novembra:	64	22.	35.	85	30.
Line, 10. novembra:	90	2.	34	72	25.
Trst, 10. novembra:	59	4.	17.	70.	20.

Prihodnja številka „DOMOLUBA“ izide dné 6. decembra 1894 zvečer.

P VI. zvezek: POVESTI

Andrej Kalan

izšel je ravno kar ter se dobiva komad 20 kr., po pošti 23 kr. v Katoliški Bukvarni in Tiskarni v Ljubljani.
— Tudi III. in IV. zvezek sta še v zalogi.

Mnogoletno, preizkušeno tešilno domače sredstvo.

137 Kwizdov fluid proti protinu 20-13

Okrepčujoč za vrbjanje po dolgotrajnem tekanju.

Kwizdov fluid

Cena 1 steklenici 1 gl.

Kwizdov fluid

G. se dobi v 2

proti protinu

Cena 1 steklenici 1 gl.

proti protinu

vseh lekarnah.

127 Kwizdov fluid proti protinu. 8-7

Glavne zaloge ima Okrožna lekarna v Kerneuburgu.

Malo obrtnijo

si lahko in z malimi stroški sleherni more povsod ustanoviti. 182 20-5

Lep dobiček zagotovljen.

Frankovana pisma (10 kr.) je pošiljati pod naslovom: Eggert Comp., Milan (Italija).

Kmetovalcem kateri se hočejo poučiti o marsičem, kar koristi njihovemu uspešnemu gospodarstvu, priporočamo knjižico

Kmetom v pomoč.

Narodno-gospodarska razprava. Spisal Iv. Belec, župnik.

Cena 20 kr., po pošti 23 kr. Dobiva se v „Katoliški Tiskarni“ v Ljubljani.

Najcenejši in najboljši vir nakupovanja!

Ubal pl. Trnkóczy
lekar zraven rotovža v Ljubljani

priporoča:

Cvet zoper trganje (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gl. 25 kr.

Marijnoseljske kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gl.

Planinski zeliščni ali prsni sirop za odraslene in stroke; raztvarja sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gl. 50 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglice čistijo želodec pri zabasanji, skaznem želodcu. — Skatula 21 kr., jeden zavojček s 6 skatuljami velja 1 gl. 5 kr.

Redilna štupa za živino za nertranje potrebe pri kravah, konjih in prašičih. — Zavojček z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zavojčkov samo 2 gl.

Cvet za konje. Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretegu žil, stekunji nog, strpenji v boku, v križi itd., s kratka pri vnanjih boleznih in hribah. — Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gl., pet steklenic z rabilnim navodom vred le 4 gl.

Vsa ta našeta in vsa druga zdravilna sredstva se dobijo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja
v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo. 144 (24-13)

Službo cerkovnika

želi nastopiti **Ferdinand Bračko** v katerikoli župniji na Kranjskem, oženjen je, in izvrsten krojač za vsako obleko. Zdaj stanuje v fari Magdalenski v Poberžah h. št. 118. pri Mariboru. 193 2-1)

Domača, zanesljiva tvrdka!

Tovarniška zaloga pristnih švicarskih izdelkov!

Najboljše in najcenejše žepne in stenske ure ure budilnice

zate, srebrne in nikelnate verižice, medaljone, prstane, zapestnice, naprsne igle
134 prodaja in ima v zalogi 19-17

Fr. Čuden

v Ljubljani Mestni trg, naspr. rotovžu

Popravlja tudi najtežavnejša izvršuje
tekem 14 dni. — Za blago pri njem kupljeno istotako za natančno popravilo jamči.

Ceniki s podobami so franco na razpolago.

Na Najvišje povelje Nj. c. in kr. apostolskega veličanstva.
Bogato oskrbljena po c. kr. ravnateljstvu loterijskih dohodkov
zajamčena

XVII. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

3135 dobitkov v skupnem znesku 170.000 gld. in
sicer: 1 glavni dobitok s 60.000 gld. z dvema predodobitkoma
in dvema podobitkoma a 500 gld., 1 glavni dobitok s 30.000 gld.,
z 1 predodobitkom in 1 podobitkom po 250 gld., 2 dobitka po
10.000 gld., 10 dobitkov po 1000 gld., 15 dobitkov po 500 gld.,
100 dobitkov po 100 gld., naposled serijski dobitki v skupnem
znesku 30.000 gld. — Žrebanje se bo vršilo nepreklicno dne
20. decembra 1894. — Srečka stane 2 gld. avstr. velj.

Podrobnejša določila ima igralni načrt, ki se dobiva brezplačno s srečkami pri oddelku za državne loterije Dunaj. L.
Riemergasse 7, II. Stock, im Jakobshofe, kakor tudi po mnogih
prodajalnicah. — Srečke se pošiljajo poštne proste.

Na Dunaju, v septembru 1894. 528 6—4

C. kr. ravnateljstvo loterijskih dohodkov,

188 6-3 oddelek državne loterije.

Prijateljem lova, lovcem, voznikom in imeteljem konj priporočati je, da ohranijo obuvale suho, konjsko opravo in usnje pri vozovih lično in čedno, uporaba

J. Bendika
v Št. Valentinu
patentovane nepremočne
masti za usnje in
likalne tinkture za
usnje,
maže za konje in
kopita.

Vporablja vse te predmete pri
485 20-7 181 5-3 najvišjem dvoru, pri c. in kr. vojaščini in največjih obratnih prometih. Dobiva se po vseh avstr. deželah. V Ljubljani pri Karolu Weberu, v Celju pri Tammu in Stiegerju, v Mariboru pri Holazeku in Martinecu.

52

Pri zlatem drž.
jabolku.

J. PSERHOFER

Zum goldenen
Reichsapfel.

lekarnar na Dunaju, I., Singerstrasse 15.

Kri čistilne kroglice, poprej univerzalne kroglice imenovane, so staro-
znano zdravilno sredstvo. — Za mnogo desetletij so te kroglice splošno razširjene, mnogi zdravniki jih
zapirajo, in malo je rodbin, v katerih ni male zaloge tega izvrstnega domačega zdravila. — Od teh
kroglic velja: 1 škatljica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zavoje s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr., pri
nefrankovane pošiljati po povzetju 1 gld. 10 kr. — Če se naprej pošlje denar, velja s poštne prosto
pošiljati: 1 zavoje kroglice 1 gld. 25 kr., 2 zavoja 2 gld. 30 kr., 3 zavoji 3 gld. 35 kr., 4 zavoji
4 gld. 40 kr., 5 zavojev 5 gld. 20 kr., 10 zavojev 9 gld. 20 kr. (Menj nego jeden zavoje se ne more
poslati.) — Prosi se, da se zahtevajo izrečno J. Pscherhoferja kri čistilne krog-
lice in gleda na to, da ima vsaka škatljica na pokrovu na navodilu za rabo stoječi imenski
pečat J. Pscherhofer in sicer v ~~XX~~ rdeči ~~XX~~ barvi.

Balsam za ozebljine J. Pscherhoferja. 1 lonček 40 kr., s frankovano pošiljati 65 kr. —
Trpotčev sok, proti kataru, hripavosti, krčevitemu kašlju itd. 1 steklenica 50 kr. — Ameriška
maša za protin, 1 gld. 20 kr. — Prašek proti potenju nog, škatljica 50 kr., s frankovano
pošiljati 75 kr. — Balsam za gušo, 1 flakon 40 kr., s frank. pošilj. 65 kr. — Zdravilna
essenza (Praške kapljice), proti sprijenemu želodcu, slabej prebavljivosti itd. 1 stekl. 22 kr. —
Angliški čudežni balsam, 1 steklenica 50 kr. — Fljakarski prašek, proti kašlju itd. 1 škatlja
35 kr., s frankovano pošiljati 60 kr. — Tannochinin-pomada, J. Pscherhoferja, najbolje sredstvo
za pospeševanje rasti las, 1 škatljica 2 gld. — Universalni obliž, prof. Steudel-a, sredstvo
primerno ranam, oteklinam itd. 1 lonček 50 kr., s frank. pošiljati 75 kr. — Universalna čistilna
sol A. W. Bullrich-a. Domače zdravilo proti posledicam slabega prebavljanja, 1 pak. 1 gld.

Razen tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene tu- in inozemske
farmaceutične specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne bilo v zalogi, na zahtevanje točno in po ceni
prekurbé — ~~XX~~ Pošiljati po pošti izvrše se najhitreje proti predpošiljati zneska, večje pa tudi
proti povzetju. — Če se denar naprej pošlje (najboljše po poštni nakaznici), je poština
dosti nižja, nege pri pošiljatih s povzetjem. ~~XX~~

Zgoraj imenovane specialitete dobivajo se tudi v Ljubljani pri G. Piccoli-ju.

Josip Janko

urar v Kamniku

Velika ulica

priporoča
veliko svojo
zalogo žepnih
in stenskih ur,
budilnic verižic
in vseh v to
stroko spada-
jočih stvari po

191 (1) najnižji ceni.

Popravlja, tudi najtežavnejša
zvršim vestno pod poročtvom.

Jedino pristna

Kneippova sladna kava
bratov Ols

v rudečih, štirioglatih zavitkih
se dobiva v Ljubljani pri M.
Wagnerjevi vdovi in v vseh
špecerijskih in konsumnih pro-
dajalnicah. 185 (90-8)

Zaloga in zavod za izvršitev
obleke za prečast. duhovščino

„pri rudečem križu“,

Viljema Skarda

IV., Waltergasse 1, Dunaj, IV., Favoritenstrasse 28

priloga za zimo 1894/95:

Gorko zimsko obleko

kot: Havelok, zimske suknje, vsakovrstne kožuhe
za potovanje in mestno uporabo, duhovniške suknje, zimske
hlače, talare in reverende.

100 24-23

Liturgično opravo

natančno po cerkvenih predpisih izvršeno:
birete, kolarje, napravnice, vsakovrstne duhovniške
šepice. — Paramente preskrbuje po najnižji ceni.

izvršuje se točno, iz naj-
boljše trpežnega blaga, na-
tanjno izdelano; neugajajoče
vzame se nazaj.

Plačuje se tudi na obroke. — Blago po meri je na
razpolago. — Ceniki in vzorec na zahtevo brezplačno. 22

zadnja cena

R. Miklauc

v Ljubljani, Špitalske ulice števil. 5.

Zaloga vsake baže

**gvantnega blaga za moške
in ženske** 183 7-5

kakor tudi vse vrste koe, kotre, srajce,
jope, nogovce, svilene in cajgaste rute itd.

po najnižji ceni.

zadnja cena

zadnja cena.

zadnja cena.

**Vsi stroji za kmetijstvo
vinarstvo in moštarnstvo!**

Mlatilnice, vitla, trilese
bistne silice za žito
resalnice za krmo
Avtomatični
aparati proti porokom
tlačilnice za vino
tlačilnice za sadje
silice za sadje

predmete za klet, sesalnice za vse namene, kator v
otca. vse stroje za kmetijstvo, vinarstvo in moštarnstvo
razpoložljivi v najugodnejši, najboljši konstrukciji

IG. HELLER, DUNAJ

2.2 Praterstrasse Nr. 10

Imate katerikoli stroj v uporabi in ga želite prodati ali
razpoložljivi v najugodnejši, najboljši konstrukciji
Najboljše stroje — Jamstvo. — Stroji se daje na poskuse.
Cena se ne zveža zveže! Predgovorom stroje pogled!

Priporočilna molitvena knjiga

Marija sedem žalosti

Dobiva se po 80, 90 kr. ter po gld. 1.
in gld. 1'10, 1'20. Po pošti 5 kr. več pri

J. Bonaču

knjigovezu v Ljubljani.

13

626 24-21

Objava.

Sladna kava, katero izdeluje tvrdka Frana Kathreinerja
in naslednikov v Stadlau-Dunaju, ima zares pred drugimi iz-
delki merodajno prednost, da ima prav kavi podoben okus in je
torej najboljše nadomestilo za zdravju škodljivo navadno kavo.

Jaz torej morem vsakemu priporočati popolnoma okusni
in zdravi Kathreinerjev izdelek in opetovno izjavljam, da
sem zaradi teh prednostij dal gospodu Francu Kathreinerju
pravico, pod mojim imenom svoj slad, kavo v celih zrnih,
prodajati, zatojre nima nobena druga firma jedine pravice
posluževati se mojega imena. S. Kneipp, kat. župnik.

Tudi kot dodatek k navadni kavi se Kathreinerjevi
Kneippa sladni kavi odkazuje prvo mesto, ker ima svojstva,
katerih dosedanjim surogati nikogar nimajo. 21

Vzemite le bele originalne zavitke s
podobo gosp. Kneippa in z imenom **Kathreiner!**

S. Kneipp

Previdnost!

Vsakdo

kateri rabi odlikovano želo-
dčevno tinkturo lekarne
Piccoli-jeve pri „angelju“
v Ljubljani, si ohrani zdrav
in krepak želočec, lahko
prebavlja jedila in se obrani
zaprtju telesa.

Cena steklenici
je 10 novcev.

Vnanja naročila
razpošilja proti
povzetju zneska.

148 24-14